

התגלחיות שוות, וכשם שתגלחת ראשונה שניה ורביעית בהכרח בתער הן, שהרי מצורע ונזיר טהור אין מגלחים אלא בתער, כך גם התגלחת השלישית שאינה אלא משום תגלחת טומאה —

ואי סלקא דעתך שתגלחת טומאה משום עבורי שער טומאה בלבד היא, אם כן אפילו בשלש תגלחות בתער נמי סגי ליה [די לן], ואילו את השלישית שאינה מגלחה אלא משום ספק נזיר טמא, היה יכול לגלח אפילו בסם —

ואי אמרת שהתגלחת אינה מצוה, אלא **משום אעבורי שער טומאה**, אם כן **אפילו סכיה נשא נמי**. (4)

שבה הגמרא לספיקה, ושואלת: **מאי** הוא דין תגלחת הטומאה אם משום מצוה היא או משום אעבורי שער טומאה?

אמר פשט **רבא**: **תא שמע** מן הברייתא עצמה:

ומגלח ארבע תגלחיות, ומשמע שכל

מקום לפרש, שאין כוונתם אלא לברייתא שאנו עוסקים בה "ומגלח ארבע תגלחיות", שהיות וספק נזיר טהור הוא וכבר נתחייב במצות תגלחת לכן אינו יכול להעביר סם ולבטל את מצות התגלחת, אבל בשאר תגלחת של נזיר טמא מה בכך שהוא מבטל מצות תגלחת שהרי תגלחת אינה מעכבת; אלא שאין נראה כן מדברי התוספות.

והרא"ש הקשה על זה, שהרי אף בתגלחת שצריך לגלחה בתער אינו חייב לגלח את כל ראשו בתער, ודי שישאיר שתי שערות למצות גילוח, ולדברי התוספות תיקשי: אם הנידון בגמרא כאן הוא באופן שאינו מגלח את כל ראשו, ומשאיר שתי שערות שהוא מגלחם בתער, אם כן פשיטא שקיים מצות גילוח?!

וב"ארוי הלבנון" הביא בשם ה"ברכת ראש" לבאר כוונת התוספות, שנידון הגמרא הוא באופן שמגלח תחילה בתער, ואותן שערות שגילח בתער יגלח לתגלחת טהרה, ואת שאר השערות מגלח הוא בסם, ואם כן אם תמצוי לומר שבסם אינו מקיים מצות גילוח, הרי לא קיים את המצוה, שהמצוה מתקיימת בשערות האחרונות. ב. העירו אחרוני זמננו על דברי הרא"ש, שאם כן לדעת הסוברים שהקפת הראש אינה

התוספות הסוברים שאם תגלחת מצוה היא כי אז צריך דוקא בתער, אלא אפילו אם תמצוי לומר שאין צריך תער אלא אפילו בכל המעבירין, מכל מקום אם תגלחת מצוה היא, כי אז צריך מעשה תגלחת, וסך נשא אינו מעשה תגלחת כלל, וכמו שהוכיח שם מדברי הרמב"ם [נזירות פרק ה הלכה יא ויב], שניזיר המגלח ראשו בין בתער ובין שלא בתער עובר על "תער לא יעבור על ראשו", ואילו המגלח ראשו בסם אינו עובר אלא על "קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו", [וכעין זה ביאר שם את דברי הגמרא לעיל מ א, וכפי שהובא שם בהערה 11].

ג. הקשו התוספות: והרי לעיל מב א מבואר "מחכו עלה במערבא, מכדי נזיר דבתער מנלן, מנזיר טהור יליף", הרי מבואר שתגלחת טומאה היא בתער?!

ותירצו התוספות: "סוגיא דהש"ס הוא דסלקא הכי, ולרמי בר חמא מיבעיא ליה".

4. כתבו התוספות: "וצריך לומר דגילח מקצת השער במספרים או בתער, שאם סך נשא בכל ראשו, תו לא הדר [שוב אינו חוזר השיער לצמות] כדאמר בפרק החובל [בבא קמא טו א], ולא מצי למיעבד תגלחת של טהרה"; והיה